

Asiantuntijalausunto koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta HE 79/2021 vp

Kiitämme mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa ja toteamme lausuntonamme seuraavan:

Näyttelijäliitto edustaa kattavasti **ammattinäyttelijöitä**. Jäseniä on 1970. Näyttelijäliiton n. 1350 työikäisestä jäsenestä **suurin osa eli n. 950 on freelancereita**, jotka keräävät toimeentulonsa lyhyistä työsuhteista, yrittäjinä, apurahoina tai tekijänoikeuskorvauksina sekä töiden väliin jäävää aikaa mahdollisesti myös ansiosidonnaisella. Työsuhteet ovat muutaman tunnin tai päivän/viikon pituisia keikkoja tai muutaman kuukauden kestäviä teatterivierailuja. Palkka/korvaus maksetaan vain tehdystä työajasta, kuukausi- tai tuntipalkkoja ei ole.

Freelancenäyttelijöiden bruttomenetykset tähän mennessä ainakin noin 30-40 miljoonaa, nettomenetykset arviolta noin 20 miljoonaa, näkymät synkät ainakin vuoteen 2022

Pahimmat toimeentulomenetykset ovat kohdistuneet esittävään taiteeseen ja sen freelancereihin ja varsinkin esiintyviin taiteilijoihin, esim. näyttelijöihin.

Freelancenäyttelijöiden töistä suurin osa on ollut estyneenä jo 15 kuukautta ja sama jatkuu edelleen. Kriisin jälkeenkin työllistyminen tulee olemaan vaikeaa. Teattereissa on harjoiteltu valmiiksi esityksiä, joita tullaan esittämään vielä pitkään. Muidenkin esiintymiskeikkojen ja -tehtävien käynnistyminen vie aikaa ainakin syksyyn 2021 tai pahimmillaan vuoden 2022 puolelle. Tulevaisuuden näkymät ovat synkät.

Vaikka osa on saanut ansiosidonnaista, toimeentulo on romahtanut. Kaikki eivät myöskään voi saada edes ansiosidonnaista, koska ovat yrittäjiä. Kenenkään talous ei kestä nyt jo 15 kuukautta kestänyttä ja vielä hamaan tulevaisuuteen jatkuvaa normaalin toimeentulon puuttumista. Freelancereiden ahdinko on suuri.

Teattereille osoitetut koronatuot eivät ole ohjautuneet freelancenäyttelijöille, koska he saavat palkkaa ainoastaan silloin kun työskentelevät. Taiken kautta freelancereille ohjattu koronatuki ei sekään ole kohdistunut esittäville taiteilijoille menetysten suhteessa. Sitä on jaettu

tasasummina kaikille taiteiden aloille, myös niille, joilla koronasta aiheutuneet menetykset ovat suhteessa vähäisempiä.

Haluamme tuoda esille, että sama valuvika näyttäisi olevan myös tapahtumatakuussa, se ei tule kohdistumaan freelancereille. Freelancereiden sopimuksissa on usein hyvin joustavat ehdot, ne on peruttavissa nopealla aikataululla tai sopimukset ovat nk. nollasopimuksia eli palkka maksetaan vain tehdyistä työtunneista. Mikäli tapahtuma perutaan, yleensä freelancereille ei siis makseta palkkaa tai yksinyrittäjälle palkkiota. Tapahtumatakuu ei todennäköisesti muuta sopimuskäytäntöjä. Emme usko, että tapahtuman järjestäjällä olisi intressiä maksaa peruuntumistilanteessa 100% palkkaa freelancereille, saadakseen jälkikäteen 85% palkasta mahdollisesti ehkä tapahtumatakuun kautta. Järjestäjälle jäisi joka tapauksessa maksettavaa 15% palkasta tilanteessa, jossa tapahtuma on menettänyt lipputulot tai ne jäävät merkittävästi ennakoitua pienemmiksi.

Näyttäisi siltä, että esittävän taiteen freelancerit jäävät tämän kriisin maksumiehiksi, kun oikein mikään tukitoimi ei kunnolla kohdistu heihin ja heidän nettomenetyksiinsä.

Helsingissä 10.5.2021

SUOMEN NÄYTTELIJÄLIITTO – FINLANDS SKÅDESPELARFÖRBUND RY.

Elina Kuusikko
toiminnanjohtaja

